

Vraag nr. 107
van 13 juni 2003
van de heer WALTER VANDENBOSSCHE

Schoolverlaters – Brussel

Recentelijk publiceerde de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) een studie, uitgevoerd in samenwerking met het departement Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, over werkzoekende schoolverlaters in Vlaanderen. Schoolverlaters die school hebben gelopen in het Brussels Nederlandstalig onderwijs blijven daarbij uitdrukkelijk buiten beeld. Ze komen niet in de statistieken voor. Nochtans vallen uit de studie enkele opmerkelijke resultaten te filteren, die niet enkel hun belang hebben in het uitstippelen van een werkgelegenheidsbeleid, maar ook een katalysator kunnen zijn voor verbeteringen in het onderwijsaanbod.

Een belangrijke groep jongeren, vooral jongens, slaagt er niet in om vóór de leeftijd van achttien jaar door te dringen tot de tweede graad van het secundair onderwijs. Het gevolg is schoolse vertraging, veelvuldig wisselen en uiteindelijk schoolmoeheid. De toekomst voor deze jongeren oogt allesbehalve schitterend. Een nog grotere groep jongeren komt op de arbeidsmarkt na het volgen van een onvolledig parcours in het secundair onderwijs, of na het volgen van deeltijds beroepsopleiding. Ook in deze groep is het aandeel van de jongens significant. Deze groep gaat dikwijls een wisselvallige beroepsloopbaan tegemoet die bestaat uit tijdelijke contracten afgewisseld met werkloosheid. Hun toekomst wordt gehypothekeerd door jobs met weinig stabiliteit, minder goede arbeidsomstandigheden en dito verloning, en weinig keuzemogelijkheden.

Uit de studie blijkt duidelijk dat, eens een jongere het secundair onderwijs heeft afgemaakt, de kansen voor een goede start op de arbeidsmarkt veel hoger liggen. Dat onder de mannelijke schoolverlaters een veel groter percentage laaggeschoolden wordt geteld dan bij hun vrouwelijke collega's spreekt boekdelen.

De uitdagingen voor het onderwijs – óók in Brussel – zijn dan ook overduidelijk.

1. Op welke wijze beïnvloedt het resultaat van deze studie de interne organisatie van het Nederlandstalig onderwijs ?

Welke maatregelen neemt de minister m.b.t. de vaststellingen inzake "het watervaleffect",

schoolmoeheid, het niet voleinden van het secundair onderwijs en de significant lage werkgelegenheid voor afgestudeerden van bepaalde studierichtingen ?

Verschillen eventuele maatregelen in inhoud en aanpak wat het Nederlandstalig onderwijs in Brussel betreft ?

2. Werden door het departement Onderwijs in het verleden gelijkaardige gegevens verzameld met betrekking tot de doorstroming van schoolverlaters uit het Brussels Nederlandstalig onderwijs, in samenwerking met de VDAB en eventueel met de Brusselse Gewestelijk Dienst voor Arbeidsbemiddeling (BGDA) ?

Beschikt de minister eventueel over gelijkaardige gegevens verzameld door andere instanties ?

Werden daarbij verschillen vastgesteld in vergelijking met de resultaten in Vlaanderen ?

Welke beleidsmaatregelen werden hieraan gekoppeld voor het Brussels Nederlandstalig onderwijs ?

3. Indien de minister niet over dergelijke gegevens beschikt, plant zij initiatieven om daarover in de toekomst te kunnen beschikken ?
4. Beschikt de minister over gegevens m.b.t. de tewerkstellingsgraad van Brusselse en Vlaamse schoolverlaters die toelaten vast te stellen wat hun participatie op de arbeidsmarkt in Vlaanderen en Brussel is ?

Worden daarbij transfers vastgesteld van Brussel naar Vlaanderen en omgekeerd ? Zo ja, op welke wijze verlopen die ?

5. Bestaat er op Brussels niveau overleg m.b.t. de tewerkstellingsproblematiek van jongeren afkomstig uit het Nederlandstalig onderwijs in Brussel en Vlaanderen ?

Zo ja, hoe is dat overleg georganiseerd en wie zijn de deelnemers aan dat overleg ? Welke zijn de resultaten die uit dit overleg reeds zijn voortgekomen ?

Antwoord

De problemen die de Vlaamse volksvertegenwoordiger m.b.t. het Nederlandstalig onderwijs in Brussel signaleert, zijn ook mij voldoende bekend. Het

kwantitatief succesverhaal van het Nederlandstalig onderwijs in de hoofdstad, vooral dan in het basis-onderwijs, mag ons niet doen vergeten dat er achter de euforische cijferbulletins ook nog heel wat problemen schuilgaan. Het probleem van de werkzoekende schoolverlaters is echter geen exclusief Brussels probleem.

1. Mijn diensten zijn reeds langer bezig met het in kaart brengen van de ongekwalificeerde uitstroom uit het secundair onderwijs. In het kader van het programma van het onderwijskundig beleid- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek werden de omvang, karakteristieken en aanpak van de ongekwalificeerde uitstroom ingeschat. Op basis van drie verschillende criteria (zie **bijlage**) van ongekwalificeerde schoolverlaters kon de grootte van de groep worden geraamd. Het recentelijk opgestarte Steunpunt "Loopbanen van leerlingen en studenten in het onderwijs en de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt" zal de evolutie in de ongekwalificeerde uitstroom opvolgen en de meting verfijnen. Immers, in de discussies over ongekwalificeerde schoolverlaters is het belangrijk om over duidelijke definities te beschikken. Binnen dat Steunpunt wordt ook een monitoringinstrument ontwikkeld met betrekking tot de wijze waarop de overgang van school naar werk verloopt.

In mijn beleidsnota formuleerde ik als operationele doelstelling de schoolverlaters stevige startkwalificaties te verstrekken (*Beleidsnota Onderwijs en Vorming 1999-2004 ; Stuk 139 (1999-2000) – Nr. 1, blz. 26 – red.*). Daarom maakte ik de waardering van het technisch en beroepssecundair onderwijs (resp. TSO en BSO) tot één van mijn beleidsprioriteiten.

Volgende onderdelen maken deel uit van dit actieplan :

- een coherent voorrangbeleid voor het technisch en beroepssecundair onderwijs opzetten ;
- activeren en verstevigen van de samenwerking met de beroepswereld ;
- verbeteren van de oriëntering van de leerlingen ;
- modulariseren van het beroepsonderwijs.

Meerdere projecten werden ondertussen opgestart. Het actieplan omtrent het stimuleren van een levenslang en levensbreed leren draagt

eveneens bij tot het stimuleren van een leercultuur bij de jongeren. Daarnaast zijn er ook heel wat acties die onrechtstreeks een invloed zullen hebben op de ongekwalificeerde uitstroom, zoals het gelijkekansendecreet en de hervorming van de lerarenopleiding.

Ik beperk me hier tot enkele markante voorbeelden om te illustreren dat er daadwerkelijk in Vlaanderen inspanningen worden geleverd die ervoor moeten zorgen dat de scholieren hun onderwijsparcours met een diploma verlaten :

- het is de bedoeling om in alle onderwijsvormen (dus ook na het 6de jaar BSO) een diploma secundair onderwijs te verstrekken ;
- flexibelere stageperiodes werden ingevoerd en alle aspecten van leerlingenstages werden met ingang van 1 januari 2003 in een geactualiseerd raamwerk opgenomen. Daarnaast werden er maatregelen genomen om de leerlingenstages te bevorderen. De stagedatabank is daar een voorbeeld van. Binnen de DIVA wordt momenteel bekeken of een overkoepelende stagedatabank (samen met VDAB en VIZO) mogelijk is ;
- om de opleidingen nog beter af te stemmen op de noden van de arbeidsmarkt en om de beroepsopleidingen zo praktisch mogelijk in te vullen, werden er regionale technologische centra opgericht ;
- om te voorkomen dat jongeren vroegtijdig uitstromen, werd het experiment modularisering ingevoerd. Er wordt gewerkt met modules en elke met succes doorlopen module geeft recht op een certificaat. Op die manier wil men tevens de succesbeleving en het welbevinden van de leerlingen verhogen ;
- de individuele trajectbegeleiding in het DBSO wordt verder uitgebouwd om de jongere zo doeltreffend mogelijk te begeleiden en te ondersteunen. En er is een continue aandacht om tot een optimale opvulling te komen voor de drie dagen buiten het onderwijs. Wel is het zo dat de bedrijfswereld ook mee moet willen, want nu worden nog te dikwijls deeltijds leerplichtigen geweigerd ;
- scholen en CLB's bouwen een netwerk van hulpverlening uit om de problematische afwezigheden preventief en curatief aan te pakken. Door samen te werken met buurtwerkingen, comités voor bijzondere jeugd-

zorg, schoolopbouwwerk, politiediensten, ... rond deze jongeren wordt gezamenlijk gewerkt aan gepaste begeleiding met het oog op hun doorstroming door het onderwijs.

(DIVA : Dienst Informatie, Vorming en Afstemming ; VIZO : Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen ; DBSO : deeltijds beroepssecundair onderwijs ; CLB : centrum voor leerlingenbegeleiding – red.)

2. Er wordt reeds heel wat gerealiseerd op het veld. Dit betekent niet dat er geen nood is aan, of dat er geen ruimte moet zijn voor nieuwe initiatieven. Om tegemoet te komen aan de signalen vanuit Brussel heb ik twee ontmoetingsdagen georganiseerd met directies van Brusselse scholen en van de Vlaamse Rand, op 10 en 11 december laatstleden. Hiermee wilde ik in eerste instantie het belang onderstrepen dat ik hecht aan de onderwijsproblematiek van de hoofdstad, en tevens mijn waardering laten blijven voor de inzet waarvan directies en leerkrachten dagelijks blijik geven in deze scholen.

Voor het beleid was deze confrontatie alleszins zeer nuttig en noodzakelijk om korter op de bal te spelen om de typische Brusselse onderwijssituatie nog efficiënter aan te pakken en te ondersteunen.

Toch zijn er op dit ogenblik reeds heel wat specifieke Brusselnormen in de regelgeving opgenomen. Hieronder som ik die Brusselnormen op die het mede mogelijk maken voor het Brussels Nederlandstalig onderwijs om in te spelen op de door de Vlaamse volksvertegenwoordiger geschetste problematiek.

Voltijds secundair onderwijs

- a) In het decreet van 14 juli 1998 betreffende het secundair onderwijs zijn afwijkende rationalisatienormen opgenomen voor de scholen van het voltijds gewoon secundair onderwijs in het Brusselse Hoofdstedelijke gewest.
- b) In het BVR van 31 juli 1990 tot vastlegging van het pakket "uren-leraar" staat een verhoging van de berekeningscoëfficiënten ten voordele van de scholen uit Brussel.

Deze verhoging bedraagt 0,10 punten voor de eerste graad en 0,20 punten voor de tweede, derde en vierde graad.

- c) Het decreet van 14 juli 1998 op het secundair onderwijs bevat een voor de Brusselse scholen meer gunstige norm bij de herstructurering van scholen in de vorm van een splitsing waarbij het aantal instellingen niet toeneemt.

Deeltijds secundair onderwijs

- a) De oprichtingsnorm van een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs is in het algemeen vastgesteld op 25 regelmatige leerlingen. In Brussel is die norm 18 regelmatige leerlingen.
- b) In een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs kan een betrekking van coördinator worden georganiseerd zodra er 50 regelmatige leerlingen worden geteld. Voor Brussel bedraagt de norm 35 regelmatige leerlingen.

Gelijkekansenedecreet

Binnen het beleid inzake gelijke onderwijskansen mogen de scholen uit Brussel (zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs) het aantal punten dat hun wordt toegekend, vermenigvuldigen met 1,5.

Daarnaast kunnen er ten aanzien van het Nederlandstalig secundair onderwijs in Brussel enkele belangrijke en specifieke initiatieven vermeld worden om schoolmoeheid, het waterval-effect en ongekwalificeerde uitstroom tegen te gaan :

- a) het Programma Preventie Schoolverzuim, gefinancierd door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De Vlaamse Gemeenschapscommissie zorgt voor de informatiedoorstroming naar de Nederlandstalige scholen en inhoudelijke en/of vormelijke ondersteuning bij de aanvraag. Zij vestigt de aandacht van de schepenen verantwoordelijk voor het Nederlandstalig onderwijs in de Brusselse gemeenten op dit initiatief. Daarnaast staat zij er eveneens voor in dat de gehanteerde criteria haalbaar zijn voor de Nederlandstalige scholen in het Brusselse Hoofdstedelijke gewest ;

- b) met middelen van het voormalige SIF en het huidige Stedenfonds wordt er een gegevensanalyse uitgevoerd van het Brussels Nederlandstalig onderwijs aan de hand van databanken van het departement Onderwijs.

Deze gegevensanalyse heeft als doel een zicht te krijgen op de doorstroom in het basis- en secundair onderwijs. Specifiek in het secundair onderwijs is het de bedoeling om een werkplan te ontwikkelen in samenwerking met partners.

Het beoogde maatschappelijk effect is "een evenredige participatie van allochtone leerlingen in het ASO en TSO (en tegengaan van oververtegenwoordiging in BSO) en meer jongeren die het secundair onderwijs gekwalificeerd verlaten." (Beleidsovereenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor de periode 2003-2007) ;

(SIF : Sociaal Impulsfonds ; ASO : algemeen secundair onderwijs – red.)

- c) om de kansen van laaggeschoolde personen en/of jonge werklozen te verhogen op de arbeidsmarkt, kunnen zij deelnemen aan initiatieven die opleiding en tewerkstelling combineren. Het Schoolinterventieteam is hiervan een voorbeeld. Dit initiatief knapt klusjes op in de Brusselse scholen. De DSP-werknemers krijgen technische en sociale begeleiding, leren een vak, en dit in een reële arbeidssituatie (*DSP : Doorstromingsprogramma – red.*) ;
- d) de Vlaamse Gemeenschapscommissie tracht het technisch en beroepsonderwijs op te waarderen door doelgerichte informatie en promotie.

De maatregelen in Brussel verschillen van gelijkaardige initiatieven in Vlaanderen omdat het publiek er zeer gediversifieerd is qua taalachtergrond. Daardoor wordt er zeer veel aandacht besteed aan de taalondersteuning in het onderwijs, zodat achterstandscumulatie zo goed mogelijk tegengegaan wordt. Ook in de verschillende initiatieven rond tewerkstelling en opleiding wordt er gewerkt aan het taalaspect om de kansen op de arbeidsmarkt te vergroten.

Om ruimte te creëren voor eventuele nieuwe acties heb ik dan ook kort na de ontmoetingsdagen een werkgroep opgericht, bestaande uit vertegenwoordigers van de Brusselse scholen en van de diverse netten, om voor de specifieke Brusselse onderwijsproblematiek voorstellen uit te werken. Deze netoverschrijdende werkgroep heeft inmiddels al een tweetal voorstellen uitgewerkt om het onderwijs in Brussel te optimaliseren. In het najaar zullen deze voorstellen ver-

der worden uitgewerkt en verfijnd, om dan uiterlijk in januari 2004 volledig uitgewerkt en concreet te kunnen worden voorgelegd.

Het is de betrachting om via specifieke maatregelen niet alleen de taalvaardigheid van de Brusselse leerlingen te verbeteren, maar eveneens de troeven waarover de Brusselse scholen beschikken – ik denk daarbij aan het internationaal en meertalig karakter van de hoofdstad – optimaal te gebruiken. Deze maatregelen zouden dan per 1 september 2004 kunnen ingaan en het aantal zittenblijvers of het waterval fenomeen en de ongekwalificeerde uitstroom gevoelig moeten doen dalen. Op zijn beurt zal dit de tewerkstellingskansen van de jongeren uit de Brusselse scholen ongetwijfeld gunstig beïnvloeden.

Op dit ogenblik is het nog te vroeg om concreet en in detail te verkondigen welke maatregelen ik als gevolg van de conclusies van de werkgroep zal voorstellen.

Tot slot wil ik nog stellen dat de tewerkstellingsmogelijkheden uiteraard niet uitsluitend met de scholingsgraad van de jongeren hebben te maken, maar minstens evenzeer met de economische en conjuncturele tendensen van het ogenblik. Internationaal onderzoek wijst bovendien uit dat het verband tussen de vooropleiding en de tewerkstelling minder rechtlijnig verloopt en doorkruist wordt door non-formeel en informeel leren. De Vlaamse volksvertegenwoordiger zal begrijpen dat dit factoren zijn die ik als minister van Onderwijs weinig kan beïnvloeden.

Bijlage – Diplomaloze schoolverlaters – Cijfers

Het OBPWO-onderzoek (project 98.10) heeft een onderzoek uitgevoerd naar de omvang, karakteristieken en aanpak van de ongekwalificeerde uitstroom. In het conceptueel kader van dit onderzoek tekenden ze een model uit van mogelijke definities om het aantal niet-gekwalificeerde schoolverlaters te definiëren. (*OBPWO : onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek – red.*)

De twee belangrijkste dimensies op basis waarvan men het aantal niet-gekwalificeerde schoolverlaters kan vaststellen zijn de volgende.

- Een eerste dimensie is de dimensie "leerplicht". In dit geval definieert men het aantal niet gekwalificeerde schoolverlaters als de leerlingen

die voor het einde van de leerplicht het onderwijs hebben verlaten.

- Een andere dimensie is de dimensie "diploma-bezit". In dit geval spreekt men over het aantal leerlingen die het onderwijs verlaten zonder een diploma of getuigschrift. Binnen deze dimensie kan je nog een verder onderscheid (naargelang de aard van het diploma/getuigschrift) maken.

Naargelang de keuze voor één van deze dimensies, spreekt men over verschillende definities en zullen de cijfers die men aanhaalt voor Vlaanderen ook anders zijn. Aansluitend bij dit onderzoeksrapport en de discussies die hierover in het verleden in een visiegroep gevoerd zijn, wens ik te verwijzen naar cijfers die een combinatie maken van de eerste en tweede dimensie.

Vandaar wens ik ongekwalificeerde schoolverlaters als volgt te definiëren : alle leerlingen vanaf 18 jaar die niet in het bezit zijn van één van de volgende drie soorten diploma's of getuigschriften :

- een diploma/getuigschrift in het tweede jaar van de derde graad voltijds onderwijs (trap 1),

of

- een getuigschrift derde jaar tweede graad BSO, een kwalificatiegetuigschrift derde graad DBSO, een attest vijfde jaar BuSO-OV3 of een getuigschrift middenstandsopleiding (trap 2),

of

- getuigschrift tweede graad TSO/BSO (trap 3).

Het is echter niet zo eenvoudig om het aantal ongekwalificeerde schoolverlaters zo maar te bepalen, zoals ik ze zopas verwoordde in de drietraps-definitie. Zo dient men hiervoor onder meer schoolloopbanen van leerlingen systematisch in kaart te kunnen brengen. Tot dit schooljaar was dit onmogelijk. De leerlingendatabank¹, een databank die kan beschouwd worden als de belangrijkste bron van leerlingengegevens, is immers een momentopname op 1 februari van elk schooljaar, waarbij als het ware een foto wordt genomen van het aantal leerlingen en de studies die zij volgen en/of gevolgd hebben. Pas sinds dit schooljaar worden gegevens per leerling opgevraagd. Vandaar dat het bij cijfers steeds om ramingen gaat. Ook deken de databanken van het departement onderwijs – leerlingendatabank en instellingendatabank – niet alle vormen van onderwijs – bijvoorbeeld VIZO-opleidingen – en alle onderwijsinstellingen

(zoals andere dan deze van de Vlaamse Gemeenschap).

¹ Deze databanken zijn opgezet om de kerntaken van het departement onderwijs te vervullen (nl. berekening omkadering en werkingstoelagen) en werden niet opgevat als een leerling-volgsysteem.

(BSO : beroepssecundair onderwijs ; BuSO-OV3 : buitengewoon secundair onderwijs - opleidings-vorm 3 ; DBSO : deeltijds beroepssecundair onderwijs ; TSO : technisch secundair onderwijs – red.)

Uitgaande van deze drietraps-definitie zijn de onderzoekers (van het HIVA) erin geslaagd om op basis van de bestaande databanken (van leerlingen, instellingen, getuigschriften en diploma's) de omvang van de ongekwalificeerde uitstroom te ramen². Zij beklemtonen dat het hierbij telkens gaat over "schattingen", waarbij dus moet rekening gehouden worden met een zeker foutenpercentage. Hun raming betreft wel alleen trap 1 en trap 3. Trap 2 blijkt onmogelijk te berekenen, omdat ze niet weten in welke mate de leerlingen die dergelijke kwalificatie behalen, in werkgelegenheid nadien nog verder studeren (HIVA : Hoger Instituut voor de Arbeid – red.).

² Het onderzoeksrapport betreft gegevens t.e.m. schooljaar 1997-1998.

Hun vaststellingen kunnen beschouwd worden als nulmetingen, wil men na een aantal jaar de evolutie bekijken.

Het aandeel van de leerlingen die uitstromen zonder diploma/getuigschrift van het tweede jaar derde graad (trap 1) t.o.v. de totale groep onderwijsverlaters vertoont een dalende trend, maar lijkt vanaf 1994 te stagneren rond de 17 %. Het aandeel van de leerlingen die uitstromen zonder diploma/getuigschrift van het tweede jaar derde graad (trap 1) t.o.v. de gehele leerlingenpopulatie vertoont een dalende trend, maar lijkt vanaf 1992 te stagneren rond de 3 %. Het aandeel van de leerlingen die uitstromen zonder getuigschrift van de tweede graad (trap 3) t.o.v. de totale groep onderwijsverlaters vertoont een dalende trend, maar lijkt vanaf 1995 te stagneren rond de 3,5 %. Het aandeel van de leerlingen die uitstromen zonder getuigschrift van de tweede graad (trap 3) t.o.v. de gehele leerlingenpopulatie vertoont een dalende trend, maar lijkt vanaf 1995 te stagneren rond de 0,9 %.

Deze zopas vernoemde cijfers illustreren dat men het aandeel ongekwalificeerde schoolverlaters op twee verschillende wijzen kan weergeven. Ofwel

berekent men de ratio t.o.v. de hele leerlingenpopulatie, ofwel berekent men de ratio t.o.v. het aantal schoolverlaters. Europees en internationaal is het niet steeds even duidelijk t.o.v. welke populatie de cijfers moeten worden bekeken.

In het onderzoeksrapport maakte het HIVA eveneens een aantal schattingen voor de gegevens van de LOSO-databank (*LOSO : Longitudinaal Onderzoek Secundair Onderwijs – red.*). Ik wens echter te benadrukken dat het hier gaat om een niet a-selecte steekproef van een groep leerlingen die in 1990 hun schoolloopbaan in het secundair onderwijs zijn opgestart. Deze gegevens kunnen een aanvulling en verdere concretisering zijn van de cijfergegevens die ik zopas aanhaalde, maar het betreft hier wel een groep leerlingen die in 1990 het secundair onderwijs gestart zijn – dit is ondertussen 12 jaar geleden – en die wonen in twee specifieke regio's.

Uit deze analyses blijkt dat volgens trap 1 van "de Vlaamse definitie" 80 % van de instroomcohort gekwalificeerd is. Voor trap 2 neemt dat toe tot 82,9 % en voor trap 3 tot 90,8 % :

- 80,1 % van de opgevolgde leerlingen die hun secundair onderwijs startten in 1990, behaalden hun diploma/getuigschrift van het tweede jaar van de derde graad voltijds onderwijs. Indien men de leeftijdsgrens van 18 jaar zou inbouwen, dan zou men merken dat dit percentage daalt tot 51,7%.

Dit illustreert alleen maar hoeveel leerlingen, als gevolg bijvoorbeeld van zittenblijven, nog na hun 18de dit diploma behalen ;

- als men hierbij daarentegen alle leerlingen toevoegt die hun getuigschrift van hun derde jaar tweede graad BSO behaalden, alsook zij die hun kwalificatiegetuigschrift van de derde graad DBSO behaalden, alsook de leerlingen die beschikken over een attest BuSO-OV3, alsook de leerlingen die hun getuigschrift van de leertijd van het VIZO behaalden, dan stijgt het percentage gekwalificeerde uitstromers tot 82,9 % ;
- breidt men deze definitie uit tot de derde trap of voegt men bij de groep gekwalificeerde schoolverlaters de leerlingen toe die als hoogste getuigschrift het getuigschrift van de tweede graad hebben behaald, dan kunnen de onderzoekers vaststellen dat 90,8% van de leerlingen die het onderwijs verlaat, kan omschreven worden als een gekwalificeerde uitstromer.

Op basis van dit instrument dat de onderzoekers ontwikkelden, kan men de toekomst deze opvolging uitvoeren. Gezien de complexiteit van deze meting, werd dit als opdracht toevertrouwd aan het Steunpunt "Loopbanen van leerlingen en studenten in het onderwijs en de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt". Eén van de doelstellingen (of projecten) van dit Steunpunt bestaat erin de omvang van de ongekwalificeerde uitstroom te actualiseren.